

Klima- og miljødepartementet

Alta 11.4.2023

Høring: Forslag om ny forskrift for fiske etter pukkellaks i sjøen i Finnmark i 2023 og endringer i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen

Nordkalottfolket viser til Miljødirektoratets høring av forslag til forskrift om fiske etter pukkellaks i sjøen i Finnmark i 2023, og endringer i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen.

Forslaget innebærer et tidsavgrenset fiske i perioden 20. juni til 15. juli med restriksjoner på maskevidde (55-58 mm). Det settes krav til hyppig røkting og fangstrapportering. Det betyr at det ordinære sjølaksefisket i Finnmark forbys.

Formålet skal være å sikre et mer målrettet og effektivt uttak av pukkellaks, samtidig som det ikke truer oppnåelsen av forvaltningsmålet for laks, sjøørret og sjørøye og målene i kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks.

Forslaget krever nyinvesteringer i redskap og bruk av mer arbeidstid for fiskerne som vil delta i det skisserte sjølaksefisket for 2023. Det er hverken økonomi eller redskap tilgjengelig for å delta i sesongen 2023 for sjølaksefiskerne på disse vilkårene. Med andre ord regulerer Miljødirektoratet bort retten til fisket gjennom denne forskriftsendringen.

Det vil i praksis bety at sjølaksefiskerne forbyr å utøve en kulturnæring de har utøvd i flere generasjoner. Nordkalottfolket vil påpeke at sjøsamisk kultur også er bundet sammen med sjølaksefisket og har vern som urfolkscultur gjennom internasjonale konvensjoner, slik som FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27. Miljødirektoratet legger opp til en kansellering av retten til kulturutøvelse gjennom dette forslaget. En slik kansellering av retten til kulturutøvelse kan ikke gjøres uten konsekvensutredning om hva dette vil ha å si for den sjøsamiske kulturen og konsultasjoner med rettighetshavere.

Nordkalottfolket mener dette er alene er grunn nok til å trekke tilbake forslaget slik det nå foreligger.

Dernest vil vi påpeke at det hersker store usikkerhet ved hvor effektivt uttak i sjø er i forhold til pukkellaksbestanden. Erfaringen fra fellefangst i en del av elvene tilsier at vår atlantiske laks på en måte skyr stimer av pukkellaks og i stor grad ikke blander seg med denne arten i den mest intense oppgangen. Pukkellaksens oppgang starter også normalt noe senere enn atlantehavslaksen. Og at vi gjennom forsterkede tiltak i elvene har større mulighet for effektive uttak av denne fremmede arten enn resultatet som denne forskriftsendringen vil føre med seg.

Nordkalottfolket foreslår at man lar sjølaksefisket foregå som normalt da sjølaksefiskerne også tar opp pukkellaksen gjennom det ordinære sjølaksefisket. Vi anmoder også Klima- og miljødepartementet om å forsterke innsatsen i elvene. Vi mener det er riktig å påminne departementet om at myndighetene i gjennomsnitt har bruk 95 millioner årlig til kalking og overvåking av vassdrag sør i landet, hvorav 43 millioner brukes til å kultivere og overvåke laksevassdrag i Agder, Rogaland og Vestland alene. Kampen mot lakseparasitten gyrodactylus salaris har eksempelvis frem til nå kostet 1,1 milliarder statlige kroner, også dette i all hovedsak sør i landet.

I sterk kontrast til dette bevilges kampen mot pukkellaksen 25 millioner. Dette til tross for at man allerede har forskning som tilsier at pukkellaksens inntog i elvene ikke bare kan være en fare for atlantehavslaksen, men også for alt annet liv i elvene. Kampen mot pukkellaksen i Finnmark må forsterkes med ressurser til både uttak og overvåkning.

Nordkalottfolket mener at man også må se mulighetene for å fiske pukkellaks med ringnot, snurpenot og/eller krok- og drivgarn. Dette med henvisning til at pukkellaksen går i stim og at fiskerne kan gå direkte etter stimene for effektivt uttak i sjø. Vi mener at Klima- og miljødepartementet må vurdere et forsøksfiske med not for fartøy under 15 meter i fjordene. Eventuell bifangst av annen anadrom laksefisk slippes ut i sjø i områder som er stengt for ordinært sjølaksefiske.

Nordkalottfolket vil på sterkeste oppfordre departementet om å legge Miljøverndirektoratets forskriftsendringer til side, og se på tiltak som kan være effektiv for uttak av pukkellaks samtidig som departementet legger til rette for å bevare sjøsamisk rett til kulturutøvelse.

Avslutningsvis vil vi påpeke at statlige myndigheter igjen behandler sjølaksefiskerne som om de er rettsløse og uten tilknytning til næring og verdiskapning langs kysten. Av den grunn ber vi om at forvaltning av sjølaksefisket flyttes til Nærings- og fiskeridepartementet.

Med vennlig hilsen

Toril Bakken Kåven (sign)
parlamentarisk leder
Nordkalottfolkets sametingsgruppe

Vibeke Larsen (sign)
rådgiver og sametingsrepresentant
Nordkalottfolkets sametingsgruppe